

Анархистичка библиотека

Анархопесимизмот на Лоренс Лабади

Анархопесимизмот на Лоренс Лабади

Anarcho-Pessimism - the collected writings of Laurence Labadie ,
Ardent Press, 2014; *Laurence LaBadie: Selected Essays* (Libertarian
Broadsides), James J. Martin, ed., Ralph Myles Publisher, Inc., 1978.
theanarchistlibrary.org

Избор, превод и предговор: Томе Липовски

www.anarhisticka-biblioteka.org

когаш јасно не го видел или разбрал. Но, тоа е можеби најзначајната карактеристика на она што во поширока смисла може да се нарече Трагедија на човекот. Без да поттикнувам, му оставам на читателот загатка или контрадикција чие решавање вклучува некои од најдлабоките општествени откритија.

Во меѓувреме, го наведувам проблемот. ЗА ДА СЕ ПРАВИ ДОБРО ВО ОВОЈ СВЕТ, ПРЕКУ ПОБЕДУВАЊЕ НА ЗЛОТО, ПОТРЕБНО Е ЗЛОТО ДА ПОСТОИ. Ова е само по себе очигледно. Логиката е дека колку повеќе зло постои, толку повеќе „добро“ може да се направи. И можеме да заклучиме дека оние што прават добро, кои од тоа заработуваат за живот, по пат на судбината се продолжувачи, а можеби дури и промотори на злото! Дали мислите дека си играм со зборови? Ако мислите дека си играм, ви велам дека сте толку испрани од мозокот и глупави што не можете да видите што ви е пред очи.

Наслов на оригиналот: "The World As We Know It, or Rather, Shall Not Know It"; Објавено во списанието „A Way Out“, март/април 1966 година.

право да ги правите своите грешки и да учите, и дека би било добро да не дозволите да ви се наметнат од страна на мешачи и тирани. Нема замена за слободата како средство и цел на добриот живот.

Има повеќе измамници кои зборуваат во име на слободата отколку што можете да ги изброите. Запомнете дека Уставот на Соединетите Американски Држави не го спречи таткото на својата земја да биде голем робовладелец и земјопоседник; ниту пак го спречи системот на сопственост на земјиштето што овозможува земјата да биде „сопственост“ на дел од нејзините луѓе, ниту пак го спречи воспоставувањето финансиски монопол кој не само што го има населението, туку и самата влада на своја милост. Оние кои зборуваат за Уставот како да е донесен од Семоќниот, а за државните права како да ги исклучува правата на поединците, се малку други освен непријатели на земјата и на човештвото.

Додека читателот размислува за сето погоре наведено, дозволете ми да претставам еден од најголемите парадокси на нашето време. Секогаш кога ќе се појават тешкотии или проблеми, природно се појавува некој кој може или барем се обидува да ги отстрани. Што повеќе би можеле да посакате? Но, кога се наплаќа надомест за овие услуги, се појавува слој на платени професионалци. ВО ОКОЛНОСТИ НА ПРОИЗВЕДЕН НЕДОСТИГ И НЕДОСТИГ НА МОЖНОСТИ, имаме нешто што ни оди во прилог. И ќе откриеме дека сите оние чии професии се насочени кон тоа да ни прават добро, всушност ни прават сè друго освен добро. Самопрогласениот доверлив човек на Бога, политичарот, лекарот, психијатарот, адвокатот, едукаторот, социјалниот работник, војската и полицијата и претставникот на кое било крило на бригадата „закон и ред“ – сите оние кои наводно заработуваат за живот грижејќи се за нашите болки и проблеми – всушност имаат вкоренет интерес за постоењето на токму онии зла коишто претпоставуваат дека ги лекуваат. Ова е феномен кој, колку што јас знам, никој ни-

Содржина

Предговор	5
Томе Липовски: Анархопесимизмот на Лоренс Лабади	5
Што е анархопесимизам?	5
Кој беше Лоренс Лабади?	6
Анархопесимизмот на Лоренс Лабади	11
Избор текстови од Лоренс Лабади	17
За „Општеството“	17
Инфантилен радикализам	20
Која е судбината на човекот?	23
Светот каков што го знаеме, или поточно, каков што не го препознаваме	32

на преовладувачките човечки односи. Но, тука нема да размислувам за причините или образложението за потеклото на сето тоа. Не тука, освен да повторам дека повеќето човечки обичаи имале значителна смисла во времето на нивното настанување. Но, не секогаш има смисла да се направи нешто само затоа што дедото тоа го направил. А некои работи не вреди да се зачуваат.

Во зависност од чувството за вредностите што се залагаат за живот, може да се процени дека повеќе од 50 проценти од активностите на луѓето се од карактер против животот и вклучувањето во нив може да се смета за полошо од невработеност. На пример, под постоечките околности, ако една од нашите главни компании за производство на автомобили направи автомобил што ќе трае десет години, тој би бил банкротан за половина од тој период. Вградената лоша состојба и штетност кај стоките е неопходност за да се одржат тркалата на индустријата во движење, да се одржат крвопролевачките склоности на финансиските институции, да се произведуваат повеќе убиства за да може медицинската професија да бара повеќе пари за „истражување“ и да се рационализираат активностите на „воено-индустрискиот комплекс“ и неговата решеност да го контролира светот без оглед на цената на животите и богатството. Дали е чудо што жртвите на лудилото се свртуваат кон инфантилната доктрина на комунизмот како ветување за спасение од нивните агонии? И дали е чудо што поддржувачите на комунизмот воспоставуваат полувоенни режими, добро знаејќи дека конзервативците се решени да го избришат комунизмот од лицето на земјата во обид да ги одржат своите привилегии? Какви шанси има индивидуалната слобода да изникне од оваа луда конфронтација?

Пазете се од оној што ви нуди рецепти за тоа како да го живеете својот живот, кој е решен да наметнува заповеди, устав, закони и ограничувања на вашата слобода. Запомнете дека вашиот живот е тој што мора да го живеете и дека имате

проповедниците ги претворија претпоставките на примитивниот човек за потеклото и значењето на универзумот во трик за да ги измамат лековерните.²

Не треба да застанеме на интелектуалните лудории на теолозите кои тврдат дека не го разбираат ова или го негираат. Ако немаат доволно памет да видат што е само по себе очигледно или го негираат, а сепак тврдат дека го разбираат несфатливото, всушност незамисливото, тие немаат право на вниманието на интелегентните луѓе, само на будалите – несреќните души кои ги индоктринирале на тоа што е што, додека биле во детството. Токму овој вид индоктринирано наметнување наметнато врз децата низ целиот свет би го натерал човек од Марс да каже дека планетата Земја е населена со размрдана маса суштества наречени Лековерни, кои се собираат во роеви за да ја бакнат раката или што и да е на некој што има дрскост да се нарече за „водач“.

Секојдневниот пандан на теолошката игра на измама е институционализација на грабежот и убиството од страна на она што се нарекува држава. А кога за да се разбудат надежите и стравовите кај невините, глупостите се поткрепуваат со насилство и принуда, како со соединувањето на Црквата и Државата, имаме комбинација која е непобедлива – анти-животен заговор кој, сметан за статика во Процес, е неизбежно предодреден да резултира со уништување на човекот, а можеби и на целиот живот на оваа планета. Бидејќи со таква комбинација е можно да се организираат маси наивни да се убиваат едни со други „за Бога и Татковината“. Целата позната историја го докажува тоа. Но, никакви зборови или вербализации не можат да дадат разбирање, особено разбирањето на неразделноста од она што може да се сфати како вграден феномен

² Христијанството е единствената религија чии следбеници го јадат својот Бог. Овој деистички канибализам е нешто за што читателот може да шпекулира, заедно со практичарите на магија, вуду и што и да е.

Предговор

Томе Липовски: Анархопесимизмот на Лоренс Лабади

Колективизмот е доктрина за „мудроста на толпите“. Оние кои постојано губат во нееднаквата, привилегирана, деспотска борба за егзистенција, кои не го доживеале триумфот и задоволството од надминувањето на пречките и постигнувањето на целите – таквите луѓе се смируваат и маѓепсуваат од помислата на мир и безбедност. Сепак, животот е во суштина борба, а мирот во извесна смисла значи стагнација и смрт. Велиме дека мртвите почиваат во мир.

– Лоренс Лабади

Без разлика дали тоа е добро или лошо, бескомпромисниот песимизам не е препознаен од пошироката јавност.

– Томас Лиготи

Што е анархопесимизам?

Анархопесимизмот е филозофски и политички став кој комбинира елементи на анархизмот со песимистички поглед на човечката природа и општествениот развој. Го критикува

верувањето дека општествените и политичките системи можат фундаментално да се подобрат или дека човештвото може да постигне утописко општество преку активизам или реформи.

Главните карактеристики на анархопесимизмот се:

– **Анархопесимизмот**: Анархопесимистите често тврдат дека историските обиди за создавање подобри општества довеле до нови форми на угнетување и дека поимот напредок е илузорен.

– **Песимизмот**: Оваа перспектива има тенденција да заземе негативен став кон човечката природа, тврдејќи дека вродените особини како што се себичноста и агесијата го прават напредокот на кооперативните и егалитарните општества неверојатен.

– **Традиционалниот анархизам**: Додека традиционалниот анархизам често го нагласува потенцијалот за позитивни промени и воспоставување алтернативни општествени структури, анархопесимизмот обично се фокусира на залудноста на таквите напори, застапувајќи понихилистички или резигниран пристап.

– **Индивидуалноста**: Анархопесимистите ја нагласуваат личната автономија и важноста на индивидуалното искуство во однос на колективните движења, сметајќи ја колективната акција осудена на неуспех.

Накратко, анархопесимизмот нуди критичка перспектива за ограничувањата и на анархистичките идеали и на пошироките општествени движења, нагласувајќи посериозно разбирање на човечкото општество и неговите вродени предизвици.

Кој беше Лоренс Лабади?

Лоренс Лабади е роден во Детроит на 4 јуни 1898 година. Неговиот татко, Џозеф А. Лабади, бил истакната личност во

Битие е одговорно за сè и манипулира со него – вклучително и она што човекот го нарекува зло во овој свет. Човекот ги нарекува катастрофите „Божји дела“.

Сега, ако Бог знае сè, тогаш тој ја знае и иднината. Ако тој ја знае иднината, тогаш иднината е предодредена. Ако иднината е предодредена, тогаш човекот нема слободна волја. Ако тој нема слободна волја, тогаш теоријата за вината на човекот е зловна фикција.

Но, вината на човекот е неопходна за да се докаже неговата „вина“. Ако човекот е виновен, тогаш тој е одговорен и прави зло без причина. Ако е одговорен, тогаш тој е погоден предмет на мачење и казна и му се заканува пеколен оган. Човек мора да ги почитува наредбите на Божјите доверливи слуги, а тоа е да ги плаќа своите десетоци, да купува индулгенции и на друг начин да го наведува Бога да им биде наклонет – за одредена цена.

Значи, наместо да ја следат очигледната логика на сопствената позиција, свештенството морало да измисли „мистерија“, за да ја одржи својата моќ и да го излаже своето лековерно стадо. Постоењето на бесмислицата мора да се потврди врз основа на „мистерија“ – апсурдното и незамисливото има смисла. Така се одржува првата и најголема измама на сите времиња, организираната религија како средство за живеење од богатството на земјата. Криминалците се најблажени, бесмислицата е разум, горе е долу, а јазикот на двосмисленост ги расипува сите човечки односи.

Ако злото постои, Бог очигледно е негов создател. Освен грубото незнаење, преправањето дека има посредничка моќ кај семоќниот (како Бог да не си го знае сопствениот ум), може да измами голем број луѓе да се откажат од делови од своето богатство, за ублажување на нивните маки, за помош во истерувањето на пеколот од своите непријатели и за билети за рајот – но тешко може да се разбере освен како голема измама, можеби првата и оригинална измама. Свештениците и

ната кутија. Можеби ќе беше подобро да дејствуваше инстинктивно, врз основа на целесообразност, како што очигледно прават животните. За вакви прашања можеме само да шпекулираме. Сепак, очигледно е дека човекот е жртва на навика; сметан како средство за заштеда на труд, тоа го исклучува размислувањето, особено критичкото испитување.

Во текот на минатиот век, општоприфатено верување беше дека мелиоризмот е состојка на историјата – дека насоката на општествената еволуција е кон човековата слобода и конечниот триумф на доброто над злостниот фанатизам. Но, настаните од почетокот на векот имаа тенденција да ја отфрлат оваа теорија како обичен сјај на надеж и оптимизам. Робувањето на речиси сите на земјата на идиотизмите на организираната религија, на динамиката на организираната моќ како што е прикажано од владите, и на предаторските интереси на финансиските и индустриските монополи, и на цели системи на имбецилни здруженија на деривативни и сродни криминалитети го загрозува самото постоење на органскиот живот.

И така, бидејќи жртвите на Процесот се самите дел од него и се претворени, така да се каже, во негови сторители; и бидејќи самиот Процес е процес на распаѓање и дегенерација; има малку причини да се верува дека може да се спречи да продолжи кон својот неизбежен крај во уништувањето на човечката раса. Всушност, има повеќе причини да се верува дека ќе го достигне овој расплет. Со фигуративните зборови на Бенџамин Такер, „Механизмот-чудовиште го проголтава човештвото“.

Филозофски гледано, нема никаква причина да не се верува дека луѓето биле условени, ако не повеќе или помалку работи, или рефлексни организми како амебата, уште од почетокот на животот. Повеќето религии премолчено го признаваат ова, претпоставувајќи натприроден Бог за кој се претпоставува дека создал сè, кој знае сè, кој е семоќен. Без да навлегуваме во потеклото на антропоморфизмот, очигледно е дека таквото

работничкото движење и радикалните активности во Детроит, основач на позната збирка анархистичка и работничка литература што ја донирал на Универзитетот во Мичиген во Ан Арбор. Семејството потекнува од мешано француско и индијанско потекло кое се населило во регионот на Големите езера во 17 век. Индијанската крв во семејството несомнено значително ослабела до времето на Лоренс, но таа била дел од неговото потекло на кое тој постојано се повикувал со гордост.

Татко му често пишува за списанието „Либерти“ на Бенџамин Р. Такер и станал портпарол на „индивидуалистичкиот анархизам“ на Такер во рамките на работничкото движење, со кое бил поврзан во текот на целиот свој живот. Многу од неговите дела, по затворањето на „Либерти“, сега се колекционерски предмети во форма на мали самоиздадени брошури и летоци. Синот го наследил духовитиот стил и фината вештина од својот татко, заедно со целото негово наследство.

Лоренс Лабади многу рано ги развил анархистичките ставови кон општествените институции со кои се соочил. Следејќи ги стапките на својот татко, тој се вклучил во работничкото движење и во 1915 година, на само 16 годишна возраст, се приклучил на штрајк против десетчасовниот работен ден. Работел како механичар во Детроит и често менувал работни места. До крајот на својот живот, тој имал негативен став кон формалното образование. Кратко време тој посетувал техничко училиште за момчиња „Cass Technical School for Boys“ во петок навечер. Тој не бил многу добар ученик и се чини дека тоа било последното училиште што го посетувал. Патот што го избрал за себе бил пат на автодидакт, сличен на оној на Прудон и другите анархисти пред него. Како созревал, младиот Лабади ги проучувал филозофиите и идеологиите на своето време и открил дека му недостасува сè освен едно: **анархизам**, негирање на секаков човечки и „божествен“ авторитет над поединецот.

Како и неговиот татко, Прудон, Такер и други анархистички претходници, тој научил да пишува на машина на рана возраст и наскоро работел на мала печатарска машина што ја користел неговиот татко. По смртта на неговиот татко во 1933 година, тој го посветил поголемиот дел од своето слободно време на зачувување и ширење на идеолошкото наследство што таткото му го оставил зад себе. Тој повторно објавил некои од класиците на индивидуалистичкиот анархизам, како и некои свои есеи, извонредни по нивната јасност на мислата и директност на стилот.

Тој поминал неколку години во автомобилската индустрија за време на Првата светска војна, работејќи за Форд, Студебејкер и Шевролет. Сепак, тој никогаш не научил да вози автомобил. За време на Втората светска војна, Лабади заштедил пари и дал отказ од работа за да ужива во својот осамен животен стил, својата анархистичка библиотека, своето размислување и пишување и својот мал круг пријатели.

Кон крајот на 1940-те, тој се запознал со децентрализираното „Училиште на животот“, предводено од Ралф Борсоди и Милдред Јенсен Лумис. Училиштето се наоѓало на имотот „Лумис Лејнс Енд“ во близина на Броктон, Охајо (од 1943 до 1970 година), а продолжил да работи на фармата „Дип Ран“ во Јорк, Пенсилванија. Тоа произлегло од напорите на Ралф Борсоди, пионерски застапник на органскиот живот. По смртта на Миртл Меј Борсоди, тој ги искористил своите заштеди за да го купи „Догвудс Хоумстед“ на Борсоди во Саферн, Њујорк. Таму го изградил својот станбен простор во помошна зграда веднаш до неговата беспрекорна барака за алати, живеејќи од приходите од кирија од главната кука.

Времето на Лабади со децентрализираните баратели на слобода во „Училиштето на животот“ го одржало жив пламенот на индивидуалистичкиот анархизам и го пренело на останатите. Иако не се согласувал со пристапот на многу децентралисти, тој пронашол поприемчиви умови во тоа

ни на различни зла, со што ги нанесуваат нашите грешки на неродените, кои пак на својот искривен и расипан начин ги истакнуваат злата, создавајќи нови за своите потомци.

Само размисли. Никој што некогаш живеел не побарал да се роди. Тој немал право да каже кои ќе бидат неговите родители. Не можел да донесе никаква одлука за комбинацијата на гени и хромозоми со кои ќе биде обдарен. Никој немал контрола врз тоа каде, кога или под какви околности ќе се роди. Тој дури и немал избор дали ќе биде риба, живина или цицач (или дури и дрво, впрочем). Тој е турнат во свет презаситен со институционализираните имбецилности на неговите предци, и претпоставувам дека се очекува да го извлече најдоброто од тоа – да биде послушен, морален и патриотски, и сè останато. Но, сè што може да направи е да плива со струјата, барем како средство за преживување. Да го наречеш ова парче протоплазма „господар на својата судбина“ или да го навредиш обвинувачки како „виновен“ е просто глупаво парче иронија и е злобно неправедно. Тој е малку повеќе од пердув што го носи ветрот. И множењето на овие пердуви, со не е важно колку милиони, не го менува основниот детерминизам што лежи во основата на целиот феномен што го нарекуваме тек на историјата.

Никој што живее сега немал никаков збор за глупавиот Естаблишмент под кој се наоѓа, каде и да е – ниту будалите, крадците ниту негативците не се ништо друго освен жртви на Процес. Институционализацијата и организацијата на Црквата и Државата и другите такви корпоративни претпријатија, имаше првична цел да биде спасувачка, но имаше и своја динамика, коруптивно метаморфозирана во Цугернаути предодредени да ги уништат поединците што ги сочинуваат. Луѓето веруваат дека тие управуваат со институциите, но институциите се тие што ги управуваат луѓето. Можеби склоноста на човекот да размислува, или поточно да го нарече своето рационализирачко размислување, беше Пандори-

Сепак, помеѓу минатото и денес, постои разлика. Оваа варијација е номинално квантитативна. И се огледува во тоа што наместо да користат копја, лакови и стрели за одржување на супериорноста, моќните елити ја имаат атомската бомба која е разорна во своите ефекти.

Патем може да се забележи дека да не постоеја тие монополи на насилство што ги нарекуваме држава, постоењето на атомската бомба би било практично невозможно. Ќе беше невозможно затоа што ниеден човек со здрав разум не би инвестирал во таков инструмент за уништување, имајќи отворени попрофитабилни патишта за инвестирање. Огромната количина капитал потребен за истражување и производство на бомбата можеше да се собере само преку изнуда; и веројатно само со милиони и милиони луѓе од кои се вршеше злоупотребата, кои не знаеја апсолутно ништо за тоа за што се користат нивните пари. Така, соодветните моќни елити продолжуваат да ги прават своите потези на истиот старомоден начин, со меѓусебна закана и она што се нарекува теорија за „рамнотежа на теророт“. И милиони и милиони луѓе низ целиот свет гледаат со заматен поглед, самите сè уште фаворизирајќи ја едната или другата од овие криминални елити, односно која било толпа или банда што во моментот владее над нив.

Но, повторно е од најголема важност да се напомене дека владетелите и владеените биле индоктринирани во тој однос како пренос или културно наследство од минатите векови, и обете страни се жртви на она што јас го нарекувам каузален континуитет или логиката на „текот на настаните“. Суштински не постои такво нешто како добри момци и лоши момци, како што постојано ни кажуваат нашите закоренети моралисти. Во најдобар случај, постојат само луѓе кои страдаат од своите грешки и учат од нив – но најважно од сè, сите ние сме жртви на преседанот, на еден процес чија најзначајна карактеристика е институционализирањето на нашите грешки и лудости како трајности, кои се самоагрегативни и кумулатив-

движење отколку во ембрионалното анархокапиталистичко движење од раните шеесетти години, кое го критикувал дека не било доволно смело и доследно анархистичко за да ги нападне монополите на земјиштето и парите спонзорирани од државата.

За Лоренс Лабади, ништо и никој не било свето, ниту пак бил поштеден од неговата безмилосна критика. Тој, исто така, смело го критикувал основачот на „Училиштето на животот“, Ралф Борсоди, напаѓајќи ги неговите поими за „норми“ и „правилно образование“, тврдејќи дека тој го меша образованието со индоктринација во обид да им помогне на „заведените души“ кои се блажено несвесни дека нивната жална состојба е предизвикана од насилно негирање на слободата и дека доколку би биле слободни да учат од природниот закон на последиците, би можеле да живеат задоволителен живот.

Лабади ги изразил своите идеи на логичен и прецизен стил, со исклучителна економичност на зборовите и без непотребни детали. Неговиот преглед на индивидуалистичката основа на анархизмот е одличен пример за неговата способност да кондензира цела филозофија во еден пасус. Тој усвоил стил на критички коментар кој особено се открива во неговите лични писма и самостојни дела кон крајот на 1930-те, особено во критиката на либералните реформатори, конзервативните капиталисти, етатистите и утопските комунисти. Тој секогаш нагласувал максимална слобода за секоја индивидуа како неопходен предуслов за вистински општествен напредок.

Тој дури ја довел во прашање мудроста на својот ментор, самиот Такер, иако во разговор, а не во печатена форма. Тој се согласил дека формулата на Такер за укинување на монополот врз земјиштето, имено „зафаќање и користење“, е нешто што треба да се посака, но исто така биле и сите други предлози за решавање на прашањето за земјиштето. Оваа пресуда се совпаднала со неговиот растечки општ песимизам во вр-

ска со успешната имплементација на анархистичките идеи. Сепак, овој мрачен став не бил во спротивност со конечното мислење на Такер.

Меѓу оние инспирирани од Лабади да ја истражат историјата и идеите на индивидуалистичкото анархистичко движење на Такер е Џејмс Џ. Мартин, пријател на Лабади од дамнешни времиња. Покрај пишувањето на книгата „Луѓе против државата“, Мартин уредил ново издание на книгата на Штирнер, „Егото и она што е негово“, која, како и претходната, првпат била објавена од „Либертаријанскиот литературен клуб“ во 1963 година. Мартин, исто така, ја преиздал книгата на Бадкок „Робови на должноста“ со посвета на Лоренс Лабади, како и три од најважните есеи на Такер, како што Лабади направил четириесет години претходно. И пред да го напушти анархизмот за да се занимава со други интереси, Мартин во 1978 година ги уредил и објавил „Избрани есеи од Лоренс Лабади“, најдобриот избор од неговите дела.

Пјер-Жозеф Прудон, со своето тврдење: „Сопственоста е кражба!“, го привлекол најголемото внимание на Лабади. Благодарение на него, тој почнал да го гледа општеството како комплексна конфигурација на противречности. Динамична, креативна и избалансирана интеракција на овие противречности може да се случи само во плуралистичко општество кое нема никаков обврзувачки, надзорен авторитет кој би го користела само една интересна група против други, како што е случај во сите демократии. Државата е институционализација на кражбата на владејачката класа во име на сопственоста. Не е изненадувачки што настаните од дваесеттиот век ги претворија активните либертаријанци во резигнирани песимисти. Ова е случај со секој што всушност го разбирал степенот на ерозија на индивидуалната слобода. Лабади, во својот последен есеј, „Што го чека човештвото?“, заклучил дека човештвото никогаш нема да постигне ниту привид на вистин-

тички клики или толпи би можеле да бидат нивни вистински непријатели, исто како и другите банди што случајно владеат во други сфери на интерес. Каде и да живеат, тие се учат, и генерално веруваат, во сосема спротивното.

Во меѓувреме, соодветните криминални господари низ целиот свет продолжуваат да ја играат старата игра на водење на човечките работи врз основа на насилство, и внатрешно и надворешно. Малку „цивилизации“ познати во историјата, или можеби ниедна, немале монополизирано насилство како начин на дејствување за водење на човечките односи, за одржување на односот господар-роб и како последно средство или начин за завршување на работите. Многу од овие цивилизации исчезнале преку внатрешно гниење и војни. Но, начинот на дејствување опстојува, функционирајќи преку изнудувачка постапка која еуфемистички се нарекува не грабеж, туку оданочување.

Освен вродената корупција на постапката, научниците, политичарите и војската уредно, совесно (дури и ако кукавички) ги извршуваат своите должности како што им е пропишано, заедно со нивните соодветни будали и население, подготвувајќи се за меѓусебно колење меѓу „народите“, при што свештенството не само што ја одобрува, туку и ја санкционира целата постапка, давајќи ги своите благослови и повикувајќи ги своите соодветни Богови да им помогнат во колењето – секој глупаво и кукавички следејќи го преседанот и традицијата. На целата постапка ѝ се дава аспект на патриотизам, гламур, благородништво и праведност, и во согласност со некој авторитет, како што е волјата Божја, од страна на сите учесници во претстојниот холокауст. Навистина храбар, речиси безгрижен, е поединецот кој протестира против лудилото, бидејќи целата толпа ќе се нафрли врз него и ќе го уништи. Што се однесува до свештениците, политичарите, плутократите и генералите, тие обично умираат во кревет.

што ќе ги овековечи и всушност ќе ги влоши многу лудите односи во кои се родени и живеат. Постојат уреди што можат да ги прислушуваат разговорите на далечина; кои можат да видат што се случува речиси насекаде на земјата; и кои генерално можат да шпионираат речиси без ограничување практично секого. Постојат хемиски, физички и психолошки средства за мешање во човечките суштества од страна на самопрогласени експерти, а други средства за перење мозок се развиваат понатаму. Според извештаите, можно е да се конструираат тивки, смртоносни пиштоли со ласерски зраци, кои пиштоли би можеле да се насочат и активираат од оддалечени места, што го отежнува, ако не и оневозможува, откривањето на убијците. Се вели дека ваквите зраци се ефикасни и смртоносни на растојанија до 200 јарди, можеби и подалеку. Атенатот би можел да стане предмет на размена на тајните групи кои се стремат кон моќ; и овие групи би можеле да бидат неидентификувани. Големи маси луѓе би можеле да бидат принудени и управувани од непознати лица, дури и повеќе од денес, а стравот и теророт стануваат ред на денот. Ниту едно место на земјата не може да се користи како засолниште. Што се однесува до тоа луѓето да бидат способни за такво ѓаволско однесување, само треба да набљудуваме како се однесуваат некои луѓе денес за да сфатиме дека апсолутно нема граници до кои некои луѓе не би отишле за да ги постигнат своите цели. Неизбежен е заклучокот дека овие направи ќе ги користи која било моќна елита што постои во која било „нација“. Општо е познато дека неколку луѓе можат да испуштат атомски бомби врз цели речиси насекаде на земјата и да збришат цели популации или нации без оние што се уништени да имаат идеја што ги погодило.

Она што не е толку вообичаено сфатено, сепак, од страна на општата популација на „нациите“, е односот господар-роб што постои помеѓу моќните елити наречени влади и нив самите. Тие немаат ни најмал сомнеж или идеја дека овие поли-

ска слобода од државно угнетување и ќе подлегне на неизбежно уништување.

Живеејќи во една од малите камени колиби изградени од домаќините за оригиналното „Училиште на животот“ во Саферн, ситниот Лоренс Лабади наликувал на хобит пустиник. Неговите разговори честопати биле проткаени со остра сатира или дидактичка пантомима, оставајќи впечаток на мешавина помеѓу дворски шут и почитуван мудрец. Особено ги сакал зборовите на Шопенхауер: „личност која не ја цени осаменоста, не ја сака слободата“. Лоренс Лабади ја сакал слободата и ја ценел осаменоста. Тој никогаш не се оженил. Се грижел за своите потреби како одличен занаетчија, инвентивно решавајќи ги сите проблеми. Тој никогаш доброволно не се подложил на медицинска нега, сметајќи ја нивната професија за симбиотска зависност од болестите кои наводно ги лекува. Неговата последна година од животот била исполнета со борба против болката што го мачела неговото тело. За него се грижела г-ѓа Фикер, негова долгогодишна пријателка и сосетка.

Починал на 12 август 1975 година. Зад себе ја оставил внуката, Карлота Андерсон, нејзиното семејство и неколку стари и нови пријатели кои никогаш нема да го заборават. Неговата обемна библиотека од анархистички книги, списанија, списи и лични писма била донирана на „Колекцијата Лабади“ на Универзитетот во Мичиген во Ан Арбор, најголемата колекција на таква литература во Соединетите Американски Држави.

Анархопесимизмот на Лоренс Лабади

Лоренс Лабади, воинствен скептик и анархопесимист, е најистакнатиот наследник на американската традиција на анархистички индивидуализам која ја надминува вообичаената поделба на „левица“ и „десница“. Секако не е за оние кои се

подготвени да се задоволат со издвжвани „вистини“ и кои не се подготвени да ја напуштат својата зона на удобност за да ги отворат очите кон вистинските причини за депресивната состојба во која се наоѓа денешната „цивилизација“.

Американските индивидуалисти верувале дека вистински слободниот пазар и неограничената практика на конкуренција органски ќе се развијат во бездржавно, безмонополско општество кое ќе им го врати целиот производ на трудот на работниците, која е една од многуте причини зошто тие се спротивставиле на присилната колективизирана контрола на економијата од страна на еден огромен монопол во рацете на државата, за која се залагале комунистите и социјалистите. Тие ги темелеле своите надежи за индивидуално ослободување и распаѓање на државата врз постепеното будење на поединецот во неговата способност да се справи без државата. Тие верувале дека достоинствената личност потоа неизбежно ќе се откаже од надворешната поддршка и ќе ја потврди својата индивидуална моќ, отфрлајќи ги претензиите на државата да биде заштитник и водач. Најважните средства за спротивставување, тврделе тие, треба да бидат најкритичните методи за преиспитување на темелите на сопствениот систем на верувања. Тие замислувале револуција која ќе биде постепена, посуптилна и подалекусежна во своите последици отколку еднодимензионалната формула на класна борба промовирана од нивните комунистички колеги, која била само површно политичка.

Соработката меѓу поединците е одличен и корисен принцип, под услов засегнатите поединци да се слободни луѓе кои се подготвени доброволно да соработуваат за цели што целосно ги прифаќаат, што е сосема различно од присилната, задолжителна соработка во комунизмот и социјализмот, каде што соработката се смета за должност кон општеството, државата и човештвото. Заедница од поединци се создава преку процес на постепено, рационално подобрување, инспирирано од

ма несвесна. Тие веруваат дека се „слободни“, но всушност тоа е заблуда – тие се само рефлексни организми, марионети на самиот тек на настаните за кои веруваат дека ги создаваат по избор, несвесни дека се оперативни елементи во континуум.¹

Оваа околност треба да биде очигледна денес, каде што со постојното знаење за условувањето на луѓето, може и се врши големо влијание, иако очигледно несвесно, како еден вид вградена карактеристика на она што се нарекува „начин на живот“ или култура. На пример, доенчето и младоста се индоктринираат во идиотизмите на нивните родители и наставници, сè до универзитетско ниво каде што професорите со зајачки умови на часовите по социологија успеваат да испаднат речиси имбецили. Читајте, слушајте и „учете“ – и повторувајте; ова е речиси универзалната концепција за тоа од што се состои образованието – а способноста за размислување атрофира. Дека е така, и дека преку телевизијата, радиото, весниците и периодичните изданија јавноста е бомбардирана со „вести“. „дискусии“ и што и да не, е тоа што има за цел да го поткрепи постојниот естаблишмент, каде и да е, е разбрано од секој што е три степени над глупоста.

Во училишните системи се користат електронски уреди, со кои учениците можат да бидат условени и адаптирани, така што тие можат да продолжат да се однесуваат на начин

¹ Секој човек е врзан за раце и нозе, жртва на перене мозок и зложник на предрасудите што ги споделуваат неговите врстници и луѓето околу него за тоа како функционира животот. Би било апсолутно апсурдно да се споредува светогледот на одреден мислител од една возрастна група со ставовите на луѓето од други возрастни групи. И ако некое лице може да се процени објективно, што изгледа прилично сомнително, тогаш само во контекст на неговото време. Сепак, таквото гледиште на нештата претпоставува дека факторот на континуитет својствен за секој однос меѓу луѓето е изоставен. Со оглед на тоа што дури и најнезначјниот настан може да има последици од неверојатни размери, а синцирот на причинско-последични односи е неверојатно сложен, дали навистина може да се тврди дека оваа или онаа алка во тој синцир на настани е повеќе или помалку важна?

Светот каков што го знаеме, или поточно, каков што не го препознаваме

Ставот изразен овде за основната природа на она што може да се нарече „човечки феномен“ е во речиси целосна спротивност со оној што го има секој што постоел, барем во западниот свет. Накратко, тоа е дека претставата е веќе напишана и дека луѓето само играат улоги што им се ненамерно доделени. Иако глумечката екипа е составена од негативци, будали и жртви, или што и да е, никој не е ништо повеќе „виновен“, во теолошката смисла на овој термин, од актерите во која било театарска претстава; сите се жртви на историски процес, во чија прецизна природа нема да навлегувам овде.

Според ова гледиште за „текот на настаните“, и ако експертите за компјутери се во право, дали би било можно група собирачи на информации да внесат во машина доволно релевантни податоци, и што ќе се случи, да речеме, во следниот четврт век би можело да се предвиди со доволен степен на веројатност. Точноста на предвидувањето, сепак, би зависела од воздржувањето на оние што го примаат ова предвидување од користење на знаењето што го стекнале така; како да постапуваат поинаку од она што би го сториле доколку го немале предвидувањето. Секако, ова е пречка. Но, поголема пречка се вметнува во фразата „доволни релевантни податоци“.

Сепак, доколку се сака да се манипулираат луѓето на еден или друг начин, можеби е можно тоа да се направи во многу голем обем, без условените да имаат никаква свест дека се манипулирани. Размислувањето за можностите покренува секакви шпекулации за тоа што би можело да се случи.

Условувањето на луѓето е токму она што се случува, и она што отсекогаш се случувало. Луѓето се под влијание на верувањата и установите што тие и нивните предци ненамерно ги институционализирале; а природата на овој ефект им е сесе-

просветлено малцинство, сè додека конечно луѓето не станат интелектуално напредни и доволно компетентни за да го користат сопствениот суд, во совршена слобода, во која било ситуација.

Во текот на неговиот живот, Лоренс Лабади бил во контакт со најзначајните претставници на американската индивидуалистичка анархистичка традиција и, со помош на нивните генијални контрааргументи и елаборации, успеал да создаде нешто сосема ново и уникатно. Тој ги изострил и проширил основните принципи на анархистичкиот индивидуализам, но неговите критички дела го носат печатот на мрачен песимизам и жесток презир кон човештвото и неговите авторитарни општествени структури, тврдејќи дека повеќето од неговите сочовечки суштества се непоправливи и дека целата цивилизација од врвот до дното е еден гигантски конгломерат на имбецилност.

На патот до своите сурови, песимистички заклучоци, Лоренс Лабади морал да помине низ низа чекори, вклучувајќи ја и вербата во „напредокот“. За разлика од „прогресот“ што политичките теории како комунизмот генерално го промовираат и кои применуваат линеарни универзални принципи за менување на реалниот свет, неговата концепција за напредокот била фокусирана на ослободувањето на умот, на еволутивниот напредок од колективизмот до индивидуализмот. Двете најголеми пречки за овој еволутивен напредок се монополскиот капитализам и државата. Објаснувањето на Лабади за појавата на државата е во согласност со она што подоцна толку добро го изнесува германскиот социолог Франц Опенхајмер, заклучувајќи дека државата е измислена од оние кои сакале да избегаат од динамиката на конкурентската соработка, оние кои биле ограбувачи преку употреба на политичка моќ. Во зависност од историскиот момент, државата ја давала, позајмувала или ја продавала својата моќ на владејачката класа, која ја користела прво за да стекне, а потоа и да го одржи

својот доминантен статус. Државата денес повеќе не е само крадец на мнозинството во корист на малкумината; успешно се претставува како држава на благосостојба и се преправа дека се грижи за сите свои граѓани од лулка до гроб.

Лоренс Лабади верувал дека човечката глупост е главната причина за државното угнетување, и затоа неговиот презир кон оваа глупост го навел да заклучи дека човештвото е составено од маса здодедни, инфериорни луѓе на кои им недостасува интелигенција за да ја разберат сопствената глупост и суеверија. Тој го сметал напредокот за распаѓање, а еволуцијата за речиси невозможна.

Дури и во најоптимистичките анархизми, постои длабока очајност, бидејќи замислувањето и очекувањето на послободен и поправеден свет неизбежно го нагласува долгото и макотрпно патување што претстои. Сепак, анархистичкиот пессимизам не нуди никаква визија за иднината, никакво очекување за рајот, никакво верување во способноста или склоноста на човечките суштества да живеат заедно и да се поврзуваат едни со други на неавторитарни начини. Можноста за среќен крај за човечката раса едноставно не доаѓа предвид.

Лоренс Лабади претставува проблем за вкоренетите доктринарни верзии на анархизмот, бидејќи неговите филозофски размислувања се релативно неоптоварени со ортодоксија или инфантилни претпоставки, туку се производ на ум незамаглен од популарното мислење, не отруен од оптимистичка онтологија. Неговата безмилосна критика е насочена кон зборлестниот, лажен радикализам на анархистичката сцена во светот, составена од изгубени, невротични души кои талкаат низ анархистичкото гето барајќи ја удобноста и леснотијата на готови верувања и однапред направени збирови мислења, кои мислат дека анархијата не е ништо повеќе од избегнување на работа и одење на луди забави.

Лабади е читан поради неговата способност да ја лиши секоја тема од сериозност, пристапувајќи кон неа не како кон

од странска конкуренција и оданочување на работниците за субвенционирање на богатите земјоделци и привилегираните индустријалци. Потоа создаваме работни места за „социјалните работници“ и сличните да се грижат за оние на кои им е потребна помош и на тој начин создаваме институционализиран феномен кој е траен и самоодржлив.

Инвазијата на Виетнам од страна на американската влада беше уште еден ризик дизајниран не само да го рационализира постоењето на многу различни воени оддели, туку и да обезбеди работа за огромната индустрија за воена опрема, или она што Ајзенхауер го нарекуваше воено-индустриски комплекс.

Оперативните сили што сега постојат предизвикуваат општа тенденција од типот на еднонасочна улица, уште пострашна затоа што процесот тешко го разбираат дури и луѓето што наводно го „управуваат“.

Секој во овој гигантски и бесмислен потфат игра во рацете на другиот. Сега дејствуваат најмалку половина дузина големи сили, сите тежнеејќи во иста насока, со многу малку спротивставени влијанија – а таа насока е непостоење. Смртта доаѓа кај сите. Каква вистинска разлика прави ако дојде истовремено, наместо последователно, кога станува збор за поединец?

Повеќе не е прашање на „избор“ на добар или подобар систем, туку прашање дали животот на Земјата ќе продолжи.

Бидејќи човечката раса нема да го уништи државниот систем, државниот систем ќе ја уништи човечката раса.

Наслов на оригиналот: "What is Man's Destiny?";
Првично објавено во: „Journal of Human Relations“
(Wilberforce, Ohio), Fourth Quarter, 1970.

сите економски и псевдоекономски активности се примери за тоа.

Доколку читателот на овие редови смета дека не успеав да изнесам убедлив аргумент за уништување и заборав, го привлекувам вниманието кон еден феномен кој се чини дека е занемарен. Во секоја економија која се карактеризира и со недоволна пазарна побарувачка, се јавува проблемот со одржување на функционирањето на индустријата и вработувањето на сите нејзини членови. Во таква несигурна и тешка состојба на работите, измамата станува „начин на живот“. Сè за еден долар: вградена застареност, лоша стока, фалсификувана храна, грижи и вознемиреност, и што уште не. Големите сегменти од населението се ангажираат како професионалци, наводно за ублажување на злата за кои се чини дека не сфаќаат дека се предизвикани, во крајна линија, од концептот на владата. Заработувајќи за живот тврдејќи дека ги лекуваат овие зла, тие неизбежно имаат личен интерес во своето постоење, владите и војската наводно ја штитат јавноста од непријатели, а ако немаше непријатели, ќе мораа да измислат некои, со едноставна цел да го рационализираат своето постоење. Адвокатите напредуваат од расправи, а што може да биде попосакувано од социјални превирања, ветувајќи убави хонорари? Лекарите напредуваат од човечки болести; што би направиле ако сите станат здрави? Стресот и заморот од исцрпувачките натпревари се златен рудник за класа опортунисти наречени психолози и психотерапевти. Неуморните проповедници и моралисти, стекнувајќи го своето богатство, напредуваат од раширениот грев и стравот од пеколот, така што и тие мора да ги одржуваат надежите и стравовите за кои ќе понудат утеха.

Владиниот оддел „Здравство, образование и социјална помош“ спроведува уште една измама. Прво, создаваме огромен број сиромашни луѓе со воспоставување монополи врз земјиштето, парите и патентите за ексклузивна употреба на идеи, подигање царински бариери за заштита на монополите

сериозна работа, туку како кон фарса, како и поради неговите моменти на отровно просветлување. Неговите вознемирувачки размислувања за незавидната човечка состојба се едни од ретките остатоци од еден инаку изгубен аспект на книжевното и печатеното наследство на анархизмот и припаѓаат на онаа категорија на опозициска мисла што не е лесно објаснета со нашите шематски разбирања на радикалната историја. Она што е впечатливо е колку неговите шокантни, едноставни и згрозени тиради се релевантни за актуелните настани и како сите тие сè уште вријат од необично чувство на безвременост, без да изгледаат банално на кој било начин.

Еден од неговите најистакнати квалитети како анархистички мислител е неговиот елегантен стил на пишување кој се стреми да избегне какви било прекумерни, шупливи, екстравагантни фрази и сентиментални баналности. Се карактеризира со концизност на едноставни зборови и поедноставена експресивност што има кумулативен ефект во неговата непристрасна прецизност и моќен увид. Со својот полемички оган и одличен здрав разум, без непотребни зборови и со целосна самодоверба, тој се потсмева на интелектуалната мрзеливост која била негова омилена тема на исмејување.

Но, Лоренс Лабади никогаш не ја изгубил вербата во анархизмот, туку во способноста на човештвото, со оглед на историскиот развој, да го спроведе анархизмот во пракса. Неговите дела од крајот на 1960-те се застрашувачки предвидувања за умирачка земја, целосно лишена од каква било надеж за човечка интелектуална еволуција. За Лабади, човештвото е губитнички облог, а идејата за „напредок“ идеја за прогресивна пропаст. Во својата непоколеблива серија есеи во кои размислува за темната комедија на политиката, религијата и самото постоење, тој не гледа никакво избавување или спасение од залудното, бесцелно талкање на човештвото кон масовна гробница.

Сè поповлечен со текот на времето и со стареењето, тој се впуштал во бескрајни монолози со своите ретки посетители, нагло преминувајќи од тема на тема во еден вид стил на поток на свеста. Остројазичен и раздразлив, лукаво саркастичен, измачуван од чувства на сопствена безвредност, Лоренс ги сметал повеќето луѓе за сосема безвредни, едвај различни од бактериите и дефинитивно не поважни или возвишени од бактериите во однос на огромноста на универзумот.

Во последните години од својот живот, тој заклучил дека практичната реализација на анархизмот е само пуста фантазија.

според книгата: *Anarcho-Pessimism - the collected writings of Laurence Labadie*, Ardent Press, 2014

Соочени со фактот дека е сосема апсурдно да се очекува дека општата битка за моќ меѓу владите (чиешто само постоење како меѓусебни закани меѓусебно се поддржуваат), би можела да резултира со нешто друго освен меѓусебно истребување на човечката раса.

Луѓето не се ниту добри ниту лоши, туку се корумпирани од суштински несоодветни и лоши институции. Тие се ненамерни жртви на своите грешки, особено грешките на продолжување на дејствијата кои можеби биле од корист за животот во даден историски настан, но кои денес станале против животот до таков степен што го загрозуваат целиот живот со уништување.

Со илјадници години бескрајната војна меѓу организираниите банди наречени влади се водеше без да направи никакво значително влијание врз општиот континуитет на животот. Очигледен факт е дека средствата за крвопролевање и уништување никогаш досега не биле доволно ефикасни за да го завршат уништувањето пред чистата исцрпеност да донесе крај на конфликтите. Таа мала пречка е повеќе од надмината со платеничките активности на научниците и техничарите за кои се верува дека промовирале залудна шема за стимулирање на бавна економија и збогатување на одредени поединци, а истовремено акумулирале десет или повеќе пати поголем потенцијал за убивање во светот во обид да постигнат рамнотежа на терор за која нашите бранители веруваат дека е солидна основа за мир. Како што еднаш рекол еден духовит човек: „Колку луд можеш да бидеш?“

Целата американска економија стана еден вид на бесмислена авантура. Во борбата за пари, некои лица создаваат зла и болести, со што повикуваат цели професии да ги ублажат или „излечат“ создадените зла. Политичари, свештеници, адвокати, психотерапевти, лекари, едукатори, производители на козметика, судство, огласувачи итн., итн., всушност, практично

власт се оние кои ги прават дефинициите и законите, а оние кои ги прават дефинициите и законите, нема да се опишат себеси или институциите чии очигледни корисници се, како криминални. Ваквите закони се внимателно осмислени за да ги малтретираат и уништат жртвите кои протестираат или пружаат отпор, или кои прибегнуваат кон какви било средства што им се чинат достапни во обидот да преживеат. Шемите се самоодржливи, бидејќи како што се вели дека Цезар рекол: „Со пари можете да вработувате војници, а со војниците да изнудувате пари“.

Ниту пак ќе им биде дозволено на вработените службеници наречени историчари, општествени научници или наставници по граѓанско образование во соодветните енклави на робови наречени „нации“, да кажат дека ослабувачките и дегенерирани чудовишта на Франкенштајн што владеат над нив се нешто друго освен речиси идеални, или дека персоналот на овие организирани монополи за употреба на насилство се нешто друго освен благородни и саможртвувани поединци чии срца крварат за масите под нивна јурисдикција. Всушност, дали некогаш имало политичар што се обидува да дојде на функција, а да не ги стиска рацете од паника и да не го осудува недостатокот на грижа од политичарот што се стремел да го замени? Милиони долари се трошат за да се изберат лица на функција, чии плати или надоместоци се само мал дел од оваа сума. Ова може да го наведе објективниот набљудувач да претпостави дека политичарите можат да бидат купени на големо, како банани, од страна на највисоко понудениот понудувач.

Најзачудувачката карактеристика на општиот политички феномен е тоа што од неколкуте милијарди луѓе што ја населуваат Земјата, можеби нема ниту еден во милион кој има досетливост да ја проспе измамата. Без разлика дали државата се смета за нужно зло или за позитивно добро, таа обично се смета за нешто што е трајно, како законот за гравитација.

Избор текстови од Лоренс Лабади

За „Општеството“

Вие реформаторите сакате да ја „трансформирате“ државата од инструмент на угнетување, тиранија и кршење на правата во кооперативна агенција за служење на заедничките цели на народот; анархистите сакаат да ја укинат државата. Бидејќи анархистите не се против ваквите кооперативни агенции како што споменувате, очигледно е дека според нашето разбирање државата значи нешто различно меѓу нас. Оваа разлика во толкувањето е вкоренета во два дијаметрално спротивни погледи за тоа како функционираат човечките односи. Едниот е колективен; другиот анархистички. Едниот се обидува да *го организира* општеството; другиот да го *ослободи*. Едниот бара соодветна *форма на организација*; другиот соодветен *збир на принципи*. Ако целта на општеството е да открие некоја форма на организација на која мора да се придржува, тогаш мора да се воспостават некои средства за да се наметне усогласеност со таа форма. *Присилна* организација значи принуда и агресија; *одбраната на збир на принципи* не е инвазивна. Во слободно општество се можни многу различни форми на организација. Анархијата не е концепт на организирано општество. И бидејќи подразбира општество кое постои врз основа на доброволен договор, дури и здруженијата за одбрана на неговите принципи мораат да бидат доброволни. Ве повикувам да имате предвид дека владата и одбраната меѓусебно

се исклучуваат, дека организацијата подразбира покорност, без разлика дали со сила или со консензус, и дека без разлика помеѓу агресија и одбрана не може да стане збор за научен пристап кон општествената организација. Сепак, можеби не ја изразив мојата идеја сосема јасно и не би било излишно да се објасни потеклото на два толку различни пристапа кон разбирањето на општеството.

Кај примитивните народи, припадноста кон група играла витална улога во однос на индивидуалниот опстанок. Луѓето биле принудени да се организираат за општото добро. Благосостојбата на поединецот е подредена на благосостојбата на групата, дури и жртвувана доколку е потребно. Во тоа време се формирало она што го знаеме како „инстинкт на стадо“. Може да се нарече филозофија на „ние“. Суштината на инстинктот е единството. Строги племенски кодекси и одлуки за целата група биле неопходни. Одвојувањето значело катастрофа.

Запомнете исто така дека колку што времето било попримитивно, толку повеќе организмите биле слични, како што денес забележуваме кај мравките и пчелите кои ни се чини дека немаат индивидуалност. Бидејќи нивните желби се исти, тие со право би можеле да се нарекуваат себеси „ние“. Но, еволутивниот тренд на организмите е кон индивидуалност, односно различност.

Како што растело продуктивното знаење и започнала поделбата на трудот, луѓето биле споспособни полабаво да се организираат – излегувајќи на патот кон можноста за индивидуална независност, што во практичниот живот значи индивидуална слобода и целата меѓузависност што ја подразбира и ја смета за предност слободниот избор. Тие можеле да се разделат (дисоцијација) без притоа да пропаднат. И со напредокот на индивидуалноста (диференцијација) се откри дека најдобриот начин за решавање на разликите е со разделување – ослободување едни на други од меѓусебно мешање или

те, демократите и фашистите се од истата заканувачка сорта – гробари на слободата за сите.

Што се однесува до општата популација насекаде, која првенствено се занимава со обидот да обезбеди егзистенција од културите чии жртви се, тие се повеќе како пластелин што го обликуваат бескрупулозните предатори, кои исто така се чини дека се постојан елемент во секоја цивилизација позната на човекот. Очигледно е дека овие криминални предатори го имаат најдоброто од тоа што се однесува до материјалната корист. Што се однесува до наивните, но херојски промотори на доктрината „живеј и остави ги другите да живеат“, бидејќи тие секогаш се непријатели на воспоставениот поредок, тие треба да бидат малтретирани и критикувани, приковани на крст, принудени да пијат кукута или на друг начин едноставно убиени.

Насилството е единствениот јазик што го разбираат послушниците на Воспоставениот поредок, а насилството е средство за елиминирање на секој поредок, воспоставен или не. Тоа ќе биде средството со кое човечкиот род ќе се самоукине. Кога човекот некогаш измислил поефикасен начин за колење луѓе што не го користел?

Сè додека поединците ја полагаат својата вера во надежта дека нешто надворешно од нив, било да е тоа Бог или Ѓавол, Човек, Дедо Мраз или институционализирани апстракции, ќе ги спаси, тие ќе продолжат да трчаат во кругови наоколу како кокошки со отсечени глави.

Практично насекаде во светот, веројатно 80% од земјиштето и природните ресурси се во сопственост или под контрола на само два проценти од населението, додека прашањето за парите и кредитите, средствата со кои се одвива соработката, е под контрола на неколкумина луѓе.

Оваа криминална состојба, која не е толку лична колку институционална, е распространета во секоја земја во светот. Не се нарекува „криминална“ едноставно затоа што оние на

Фактот дека некои од вистинските сопственици и корисници на монополските привилегии можеби не се вработени во законодавните, судските и органите за „спроведување на законот“ има тенденција да ја замагли разликата помеѓу господар и роб. Во некои земји, таа е дополнително замаглена од фактот дека монополските привилегии се распределуваат безлично, создавајќи впечаток на еднаквост на можностите: робовите можат да станат господари и обратно.

Никој човек не може да направи многу штета на овој свет освен ако не може да привлече или да им заповеда на голем број луѓе да ја извршуваат неговата наредба, што е суштината на моќта. Точно, велат дека во единството е силата, но што докажува тоа? Важи и за злото и за доброто.

Што се однесува до институционализмот, сè е сосема различно. Впрочем, институциите имаат логика и моќ независна од луѓето што ги сочинуваат. Овие моќи, особено ако се создадени на трајна основа, не само што не можат да бидат „совршени“, туку можат да доведат и до последици што се сосема спротивни од оние што првично биле замислени. Така се појавуваат таканаречените противречности во општеството. Овие противречности не би можеле или не би се појавиле во слободно или анархично општество.

Фактот дека перманентниот институционализам, особено со авторитет и моќ, веднаш станува дегенеративен и антиживотен, е констатиран од набљудувањето дека „Моќта корумпира; а апсолутната моќ апсолутно корумпира“, изјава што ја изговараат неразмислувачки лица за да имплицираат дека ако преовладувачката структура на моќ биде соборена, и веројатно самите тие да бидат поставени како алтернативи, некаков проблем би бил решен. Овој вид неразмислувачка самоправедност е основа на предлозите на конзервативците, либералите, марксистите и самопрогласените револуционери, и етатистите воопшто. Конституционалистите, републиканци-

конформизам кон еден начин на живот. Кога оваа идеја го погоди човечкиот ум, се роди филозофијата на анархизмот.

Макс Штирнер веројатно беше првиот што храбро прогласи дека поединецот е важен, а не групата, и дека кога поединецот ќе го сфати своето достоинство како човечко суштество, ќе ги отфрли суеверните синцири што ја попречуваат неговата слобода, а потоа групите, кога ќе има групи, ќе бидат составени од слободни луѓе. Џосаја Ворен (Josiah Warren) го прогласи своето откритие дека *дисоцијацијата* на оние со различни ставови е тајната на хармонијата, а не соединувањето. Прудон сметаше дека здружувањето не е „социјален закон“ и дека луѓето кои бараат системи за општеството се утописти. Подоцна, Херберт Спенсер го објави принципот на еднаква слобода, кој има за цел да му даде на поединецот онолку слобода колку што е компатибилно со еднаквата слобода.

Накратко, напредокот е од комунизам кон индивидуализам, од состојба на статус кон договор, од авторитет кон слобода. Но, „инстинктот на стадото“ сè уште останува. Сè уште ги слушаме луѓето како зборуваат за „ние“ како умовите, желбите и потребите на луѓето да се униформни. Ова е коренот на колективизмот, национализмот, доминацијата. Речиси сите луѓе кои се приклонуваат кон државата се проткаени со овој инстинкт на стадото. И резултатот од сите нивни добро смислени планови неизбежно нè води кон тоталитаризам – а поединецот, како таков, станува ништожност.

Наслов на оригиналот: „On 'Society'“; Објавено во списанието „Дискусија“ во септември 1937 година.

Инфантилен радикализам

Зрела личност е онаа која ги надминала детските емоционални импулси. Таа научила за себе и за својата околина преку лично искуство и станала способна да ги контролира своите емоционални чувства на рационален начин. Излегла од заштитениот свет на соништата од детството и е навикната да се соочи со реалноста. Нејзините реакции на луѓето, ситуациите во животот и идеите стануваат разумни, рефлексивни, контемплативни. Таа, како што велиме, пораснала, станала возрасна личност.

Задоцнетиот или заостанат развој предизвикан од разгледено детство, всадување на заблуда и стравови или премногу нагло соочување со животните пречки, резултира со враќање кон безбедноста на детството, во психичка состојба што психолозите ја нарекуваат инфантилизам.

Кога размислуваме за фактот дека секој инстинктивно се стреми кон општество во кое замислува дека ќе биде безбеден, можеме лесно да ги разбереме човечките утопии и неговиот импулс да „укине“ сè што не разбира. Можеме да го откриеме коренот на аспирацијата дека секој (ова значи и јас) ќе биде „слободен“ да прави што сака и „слободен“ да ги задоволува своите „потреби“ од „општеството“ чиј дел е.

Во светлина на горенаведеното, многу значајна е високо набиената емотивна реакција на повеќето социјалисти и комунисти на сугестијата дека слободата ги подразбира приватната сопственост, размената, конкуренцијата, парите и платите.

Што значи ова? Приватната сопственост му дава на поединецот право на независност. Размената подразбира реципрочитет и еднаквост (во спротивност со мајчината и татковската добронамерност). Конкуренцијата е слобода на избор да се соработува со оној кој најдобро му служи на некого. Значењето на парите е во тоа што некој плаќа за она што го добива. А

носителите меѓу државите во сите епохи на таканаречениот национализам се во суштина односи на непријателство меѓу предатори. Секоја владина моќ има тенденција да ги зголеми своите домени и бројот на луѓе што може да ги експлоатира. Своите „подредени“ ги ловат под еуфемизмот „оданочување“. Државата, секоја држава, како институција, е суштински непријател на народот над кој може да одржува јурисдикција. Во односот господар-роб што постои меѓу нив, робовите стануваат пиони во движењето на моќта меѓу владите. Не само што овие робови се жртви и ограбувани од владите што владеат над нив, туку и нивните можности да заработат за живот се ограничени, а нивното време, енергија, имот, па дури и самите нивни личности и животи се жртвуваат на олтарот во војните што нивните господари ги водат меѓу себе.

Владата се смета за заштитен апарат; а политичарите се удираат во гради уверувајќи нè во грижата што ја имаат за нас. Но, ако мора да бидеме заштитени, тоа мора да биде од нешто, можеби сосема оправдано од други влади. Така, предаторските институции наречени Држава меѓусебно се поддржуваат. Како и да е, ако немаше непријател, ќе беше потребно да се измисли еден. Ако треба да посочиме кој е кучкин син, секогаш покажуваме со прст кон нашиот сосед. И милијарди луѓе низ целиот свет на тој начин се всадени со стравови, целосно несвесни дека вистинските непријатели на нивниот мир и просперитет, а да не зборуваме за нивната слобода, се советниците на влади што владеат над нив. Ниту една „национална“ влада нема да дозволи сомневање дека таа (и, според тоа, оние што очигледно се на власт), се вистинските непријатели на народот. Затоа сите влади можат да се согласат за едно нешто, дека анархистите се промотори на неред и хаос. Оваа апсурдна игра е практично универзална во текот на целата позната историја – и е исто толку опасна и брутална денес како што била и секогаш.

нагон, а не со морален суд. Сосема природно, ситуацијата довела до мешаница. Оние со најмалку скрупули, физички помоќни и полукави преживеале. Грабежот и случајното убиство биле факторите што го решиле проблемот. Ова мора да се случило во рамките на племињата.

Бидејќи грабежите и убиствата, за жал, станаа неопходни за континуитетот на племето во услови на оскудност, стана очигледно дека едно племе може да ограби и убие друго племе. Бидејќи мажите биле поагилни од жените за такви дејствија, поделбата на трудот станала практика, при што мажите се бореле, додека жените ја вршеле работата и се грижеле за младите. Така веројатно започнало поробувањето на жените кои во последователните напади биле заробувани наместо убивани, а можеби и полигамијата се појавила како начин на живот, при што посилните мажи држеле голема придружба и воспоставувале правила дека нема да си ги крадат жените еден на друг. Ако мажите загинале во битка, племето веројатно преминувало на матријархат.

Можеме да замислиме времиња кога, во напливот на напади, некои од нападнатите станувале осакатени наместо убиени, и повторно можеле да се здобијат со храна. Кога ова било забележано, кога станало очигледно дека е можно повторно да се ограбат, меѓу предаторите се појавила голема идеја. Се сфатило дека не е потребно да се убие човек за да се стекне неговата стока; тој може да биде поробен и експлоатиран. Ова не било само практично, туку и хуманитарно, бидејќи ветувало закуп на живот. Освојувачите станале господари, а покорените робови. Предаторското однесување станало организирано и станало норма, бидејќи човекот е суштество на навика.

Низ целата историја, инвазијата, освојувањето, потчинувањето, поробувањето и експлоатацијата биле главната тема и се најзначајниот фактор во човечките односи дури и до ден-денес. Владата и институцијата позната како држава остануваат да бидат односот помеѓу освојувачите и освоените; а од-

значењето на платите е во тоа што некој е платен за она што го прави.

За разлика од овие аспекти на зрелоста, колективистите од сите нијанси се стремат кон укинување на приватната сопственост, поради аверзијата кон претпоставката за независност. Комунистот ја презира размената, бидејќи таа подразбира пресметка на користа пропорционална на трудот. Тој ги презира парите, претпочитајќи „бесплатна дистрибуција“ од заедничкиот фонд. Тој ја презира конкуренцијата, бидејќи таа подразбира споредба на трудот со различна вредност. Тој не ги сака платите, бидејќи бара живот врз основа на тоа што е човек, а не во согласност со она што го произведува.

Комунистичкото мото е: „Од секого според неговите способности; на секого според неговите потреби“. Што е ова ако не желба да се живее на сметка на напорите на способните, што произлегува од чувството на неспособност на детето? Зошто таква аверзија кон пресметките каде што користа е пропорционална на заслугите? Кој е поттикот за враќање кон семејна економија каде што беспомошното бебе ги добива сите свои потреби од своите родители?

Комунизмот, или целосниот раскин помеѓу способноста и напорот, и соодветните придобивки – и добронамерниот патернализам на авторитетот – е неопходниот однос помеѓу родителите и децата. Самиот живот на беспомошното дете зависи исклучиво од добронамерноста и љубовта. Процесот на созревање се состои во постепено менување на овој однос. А рационалниот економски однос меѓу возрасните е реципрочен, еднаквост, размена на услуга за услуга, под селективност која промовира индивидуална одговорност, компетентност и лична вредност.

Детето е некомпетентно и неодговорно. Одвигнувањето се состои во надминување на овие недостатоци. Оттаму, антипатијата на комунистички настроените кон сопственоста, размената, конкуренцијата итн. – односно кон условите преку

кои, или под кои, пресметките имаат тенденција да го одржат природниот однос на корист пропорционален на напорите – е чисто емотивен одговор против одговорноста. Субјектот не го завршил процесот на одвикнување. Репресијата што резултира со комплекси и неврози ја закочила и искривила психата и го спречила достигнувањето на зрелоста.

Аналогијата помеѓу животот на детето и аспирациите на комунистите станува очигледна. Општеството треба да стане групна мајка од која поединците ќе добиваат егзистенција преку добронамерност. Авторитетот на државата е аналоген на таткото.

Зачудувачки е коментарот за образовните влијанија со кои се соочува детето во семејството, црквата и училиштето, кога се забележува преовладувачката брзина што ја покажува нашето општество во враќањето кон милосрдие и наводната добронамерност на патерналистичката држава за ублажување на нејзините болки и маки.

Што да се каже, тогаш, за емоционалната антипатија кон индивидуализмот? (Колку повеќе „научни“ тврдат дека се нашите реформатори и револуционери, толку поочигледни стануваат нивните длабоко вкоренети сентиментални надежи и стравови.) Како може да биде поинаку освен запрено емоционално созревање – инфантилизам – детскост опасна бидејќи неизбежно кулминира, каква и да е аспирацијата, во авторитетот на наводно добронамерното општество (Државата)? Која е психолошката основа за универзалното суеверие за потребата од државна машина? Зошто толкава мешаница за избор на нови и подобри татковци кои ќе се грижат за нас? Што се монархијата, демократијата, социјализмот итн., освен докази за универзалните плодотворности на една неефикасна „цивилизација“ – инфантилизмот на стадото што станал раширен?

Како би можеле овие разни политички и економски глупости да се сфатат сериозно ако не беше фактот дека преовладувачката економска несигурност низ целиот свет предизвика

враќање кон младешките надежи и соништа на мноштвото? Семејството, црквата и училиштето – не се ли тие заговорници за да го направат детето послушно и покорно? Не се ли тие инструменти со кои незрелите се условуваат, наметнуваат и потчинуваат во умот. Не се ли тие навистина пропагатори на тој комунизам што го тера човештвото да бара утеха од тие монструозни убијци на радоста – Бог и Државата, и нивните подоцнежни еквиваленти, Општеството и Заедницата!

Комунизмот е детството на општеството; индивидуализмот е неговото созревање.

Наслов на оригиналот: „Infantile Radicalism“; Објавено во списанието „Отпор“, декември 1949 година.

Која е судбината на човекот?

Како човештвото се нашло во сегашната состојба, со групи луѓе наречени „нации“ на работ меѓусебно да се колат и да ја направат Земјата непогодна за органски живот?

Пред многу векови, во периоди на апсолутна оскудност, кога средствата за преживување беа недоволни за потребите на целата заедница, ако ги распределуваа своите залихи подеднакво, никој немаше да добие доволно и сите ќе умреа. Во тие околности, континуитетот на животот бараше некои да умрат за да можат другите да живеат. Како можеше да се донесе таква одлука?

Да претпоставиме дека се нашле во ситуација да имаат храна доволна само за половина од нивниот број. Секоја индивидуална желба е да живее; самоодржувањето е примарен нагон. Апсурдно е да се верува дека некои намерно би избрале да гладуваат во корист на другите. Тие се соочиле со биолошки